

De Minister van Financiën
De heer W. Bos
Postbus 20201
2500 EE Den Haag

Amersfoort, 29 mei 2008

Betreft: Onderzoek beleggingsverzekeringen

Zeer geachte heer Bos,

Gaarne willen wij u, mede naar aanleiding van uw schrijven d.d. 27 mei 2008, informeren over de voortgang van ons onderzoek. Wij hebben uw departement regelmatig en gedetailleerd van deze voortgang op de hoogte gehouden en het lijkt ons thans goed rechtstreeks contact met u te hebben. De door ons via deze brief verstrekte informatie komt overeen met datgene wij onlangs hebben gerapporteerd en besproken tijdens het reguliere overleg met uw departement en de door het departement ingestelde Klankbordgroep d.d. 22 mei jl.

Uw onaangekondigde brief van 27 mei jl. heeft ons hoogst onaangenaam verrast. Wij menen dat u onvolledig bent geïnformeerd. De gemaakte verwijten beschadigen ten onrechte de reputatie van ons instituut.

Hierna gaan we in het kort op een aantal punten in.

Verwachtingen met betrekking tot het door ons op te stellen rapport van bevindingen

De door u dezer dagen - en eerder - uitgesproken verwachtingen ten aanzien van het rapport - "Iedere polishouder moet aan de hand van het IFO-rapport kunnen zien hoe zijn product er voor staat" of woorden van gelijke strekking - zullen en kunnen niet waargemaakt worden op basis van dit onderzoek. Dat is bij uw departement vanaf de aanvang van het feitenonderzoek (begin 2008) en bij de Klankbordgroep bekend. De omvang van de steekproef van 50 maakt dit onmogelijk. Deze omvang is in onderling overleg vastgesteld. Er zijn honderden producten en vele honderden variaties daarop in de markt verkrijgbaar, in totaal meer dan 1.200 producten.

Concept

Wij hebben ter voorbereiding op de vergadering met de Klankbordgroep op 22 mei j.l. - uiterst vertrouwelijk - een eerste aanzet gegeven voor een concept rapport, niet om het over de inhoud te hebben (het onderzoek kon immers niet worden afgerond vanwege het ontbreken van informatie), maar om voor een aantal belangrijke problemen steun te zoeken en input te krijgen, waaronder de structuur, anonimisering en de mate van detail van de bijlagen. Hoewel de term "*eerste concept bedoeld voor de Klankbordgroep*" door ons is gebruikt, blijkt expliciet uit dit stuk en het begeleitend schrijven dat het onderzoek niet is afgerond en dat de tekst bedoeld was voor discussie. De stelling 'dat IFO een concept rapport heeft uitgebracht' strookt niet met de werkelijkheid.

Onderzoeksproces

Tijdens het onderzoek bleken de afspraken - in het bijzonder over de informatieaanlevering - die tussen partijen, het departement en het Verbond, waren gemaakt - met de betrokkenheid van vertegenwoordigers van verschillende belangenhebbende polishouders - onvoldoende uitgewerkt waren en daardoor onvoldoende draagvlak te bieden. De discussies met de verzekeraars over elementen van de concrete invulling van de opdracht hebben zich vanaf de start van het onderzoek stelselmatig voorgedaan en hebben zich tot in deze maand voortgezet.

Zoals in de opdrachtfase was overeengekomen, had IFO een diepgaand vooronderzoek ingepland teneinde mogelijke valkuilen en problemen te inventariseren die zich tijdens het onderzoek zouden kunnen voordoen. Hiertoe hadden wij in het najaar van 2007 met een vijftal verzekeraars diepte-interviews gepland. De onderhandelingen over de inhoud en structuur van deze interviews vroegen van de zijde van verzekeraars een lange doorlooptijd. Na toezeggingen onzerzijds over betrouwbaarheid hebben enkele interviews uiteindelijk plaatsgevonden. Deze interviews leverden nauwelijks enige informatie op. Het afgesproken vooronderzoek als start van het feitenonderzoek bleek derhalve onhaalbaar te zijn.

Genoemde omstandigheden hebben IFO begin december 2007 - voordat wij het diepgaande onderzoek aanvingen - tot het inzicht gebracht dat de onderzoeksdoelstellingen niet zouden kunnen worden gehaald. Wij hebben daarom d.d. 4 december 2007 uw departement schriftelijk kenbaar gemaakt de opdracht te willen teruggeven. Uw departement heeft ons vervolgens overtuigd dat, met hulp van de inspanning van uw departement om de sector in beweging te krijgen, de zaak wel tot een goed einde gebracht zou kunnen worden. Op 20 december 2007 vond een vergadering plaats met uw departement en vertegenwoordigers van de verzekeringssector over de mogelijkheid om het feitenonderzoek te laten (door)starten volgens de gewijzigde aanpak. Gemeten vanaf dat moment heeft IFO aangegeven dat het feitenonderzoek pas in juni 2008 afgerond kon zijn. De datum van 30 april werd slechts aanvaard onder de absolute voorwaarde dat de gevraagde informatie tijdig en van voldoende kwaliteit zou worden aangeleverd. Er werd afgesproken dat afwijkingen hiervan telkens door IFO aan het departement zouden worden doorgegeven. Dit is ook gebeurd.

Informatieverstrekking door de verzekeringsmaatschappijen

Op 6 december 2007 hebben wij op verzoek van uw departement een uitvoerige schriftelijke recapitulatie verstrekt van het verloop van het onderzoeksproces tot op dat moment, de daarbij gerezen problemen en onze communicatie daaromtrent.

IFO heeft in samenspraak met het Verbond van Verzekeraars in januari 2008 een uitgebreide vragenlijst met toelichting opgesteld, teneinde de benodigde onderzoeksinformatie van de maatschappijen te verkrijgen. Deze vragenlijst is op 15 februari 2008 aan de maatschappijen verzonden. De deadline voor de ontvangst van de antwoorden was 14 maart 2008.

Zoals was voorzien heeft IFO in de periode medio maart tot medio april 2008 bezoeken gebracht aan diverse maatschappijen om hun antwoorden te bespreken. In deze periode heeft IFO met regelmaat het departement geïnformeerd over de tijdigheid en de kwaliteit van de aangeleverde informatie. Vele maatschappijen gaven met de verstrekte informatie niet het gewenste inzicht in de (kosten)structuur van de te geselecteerde producten.

Direct aansluitend heeft IFO op 23 april 2008 de benodigde informatie (wederom schriftelijk) bij de maatschappijen opgevraagd. IFO heeft dit op 22 april schriftelijk doorgegeven aan uw departement, waarbij een deadline werd afgesproken van 8 mei voor de aanlevering.

Op 8 mei bleek wederom dat de gevraagde informatie nog niet was verstrekt of niet het gewenste inzicht gaf in de (kosten)structuur van de onderzochte producten. IFO informeerde wederom uw departement over de kwaliteit van de aanlevering van informatie door de maatschappijen. De vaststelling was dat er nog niet over de onderzoeksbevindingen kon worden gerapporteerd omdat er nog steeds sprake van was een resterende informatiebehoefte. IFO heeft dit ook duidelijk gemaakt in de communicatie aan het departement d.d. 19 mei jl. Tijdens de vergadering met uw departement en de Klankbordgroep op 22 mei jl. hebben wij dit toegelicht en duidelijk gemaakt dat IFO geen macht heeft om dit te doorbreken.

Wij constateren dat de resterende informatiebehoefte vooral de beleggingstechnische aspecten van de producten betreft. Een deel van de maatschappijen stelt bijvoorbeeld dat het onmogelijk is om de gevraagde informatie te verstrekken omdat deze zich alleen bij de (externe) vermogensbeheerder bevindt. Het is nochtans de verzekeraar zelf die verantwoordelijk is voor deze informatieverstrekking aan polishouders. Derhalve zou die belangrijke informatie voor IFO beschikbaar moeten zijn. Vele betrokken maatschappijen hebben het gevraagde inzicht wel gegeven, waaruit blijkt dat onze vragen duidelijk waren.

Ook bestaat er achterstand in de verstrekking van vertrouwelijke informatie over kostenopbouw. IFO heeft deze informatie aan de verzekeraars gevraagd omdat deze vertrouwelijke gegevens om een aantal redenen essentieel en onmisbaar zijn voor het onderzoek. De belangrijkste is dat IFO een controlemogelijkheid dient te hebben om de opgave van de (nominale) kosten van de verzekeraar - steekproefsgewijs - te kunnen controleren. Zonder deze controlemogelijkheid zou slechts *'een mededeling van een verzekeraar'* resteren. Een verzameling van dergelijke mededelingen verdient niet de status van *'een onderzoek'*.

Het mag duidelijk zijn dat de informatie - op het moment dat ze wordt ontvangen - nog moet worden geanalyseerd en afgestemd. Dit betreft het eigenlijke onderzoek. We stellen vast dat een deel van deze informatie nog steeds onvolledig is of geen deugdelijke analyse mogelijk maakt.

Het is bekend dat dit onderzoek wordt uitgevoerd onder de toezegging van vrijwillige medewerking van de sector en dat IFO geen macht heeft om in te grijpen wanneer het anders loopt dan gewenst.

Afronding van het onderzoek

De gevraagde aanvullende informatie van een aantal verzekeraars is essentieel, vooral door hun belangrijke aandeel in de steekproef van 50 producten. Zonder deze informatie zullen wij beperkt bevindingen kunnen rapporteren.

De door u gestelde termijn van 2 weken voor afronding van het onderzoek is niet reëel aangezien de tussen partijen vereiste afstemming van recent ontvangen c.q. nog te ontvangen informatie nog moet plaatsvinden en omdat er immer nog informatie ontbreekt.

Participatie van de Klankbordgroep in de laatste fase van het onderzoek - met name de totstandkoming van het rapport - achten wij van groot belang. De Klankbordgroep, met vertegenwoordigers van belangengroepen, heeft dit belang bevestigd. Hiervoor dient voldoende doorlooptijd te worden ingeruimd.

Gezien de in dit schrijven geschetste omstandigheden en onze ervaringen tot heden kunnen wij geen uitspraak doen over het moment van gereedkomen van ons rapport.

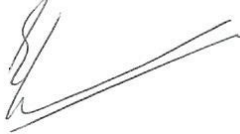
Tenslotte

Wij betreuren het dat ons een aantal zaken aangerekend worden die buiten onze macht liggen. Zaken zoals teleurstellingen die voortvloeien uit een beperkte steekproefomvang of uit beperkingen en vertragingen in de ons beschikbaar gestelde informatie en de onmogelijkheid om product vergelijkingen te doen.

Gezien onze bevindingen zijn wij van mening dat het onderzoek, ondanks de moeilijkheden die zich voorgedaan hebben en nog steeds voordoen, interessante resultaten zal opleveren.

IFO verzoekt u deze brief openbaar te maken.

Hoogachtend,

Evert-Jan Lammers